

Poincaré nem tudja megalakítani az új kormányt

(Budapesti tudósítónk telefonbeszámolója.) Párisból jelentik: A késő esti órákban kiderült, hogy Poincaré kormányalakítási kísérletei súlyos akadályokba ütköznek, amelyeknek elhárítása sokkal súlyosabb probléma, mint amilyennek eleinte hitték. Poincaré az éjjel

is folytatta tárgyalásait a pártvezérekkel, de a környezetéből kiszivárgott hírek szerint egyre nagyobb a pesszimizmus és fenforog a valószínűség, hogy az új kormány megalakítása Poincarénak sem sikerül.

Küldöttségjárás a torony alatt

(A Délmagyarország munkatársától.) Két nagy tanyai küldöttség is járt ma dr. Somogyi Szilveszter polgármesterénél. Az egyiket Kiss Ferenc miniszteri tanácsos vezette, aki azt kérte a polgármestertől, hogy a Királyhalom felé vezető utat mintegy két és fél kilométer hosszúságban csináltassa meg a város. Kiss Ferenc, a deputáció szónoka utalt arra, hogy ennek az utnak a helyreállítására milyen nagy szükség lenne és megcsináltatása most lényegesen kevesebbe kerülne, mint máskor, mert jelenleg az a vállalkozó, aki a bajai műutat építi, lényegesen olcsóbb áron tudná ezt is

elvéllalni. A fedezetet az utügyi alapból jelölne ki, azonkívül a vállalkozó öt éven át törlesztendő részletfizetésbe is beleegyezik. A polgármester utasította a mérnökséget, hogy számítsa ki mibe kerülne az ut elkészítése és azután döntenek a tanyaiak kérelméről.

A másik küldöttséget Börcsök István vezette Királyhalmáról. Ez a küldöttség köszönő deputáció volt. Azt köszönte meg, hogy a levénteintézmény milyen sikeresen működik Királyhalmán.

— Na ilyen küldöttség sem járt még nálam — jegyezte meg nevetve a polgármester.

A vasárnap megalakuló iparospárt programja

(A Délmagyarország munkatársától.) Nagy napja lesz vasárnap a szegedi iparosságnak. Hosszu évek harcai után végre elérkezett ahhoz az időponthoz, hogy félretéve minden személyeskedést, szélhuzást, egészséges alapokon nyugvó iparospártot alakíthat, amelyben minden iparosnak pártállásra való tekintet nélkül helye van. A megalakuló pártnak alább következő programja felöleli a kisiparosság minden életproblémáját és ezt a programot minden szegedi iparos a magáévé teheti.

A megalakuló kisiparospárt hosszú előkészítés után jutott el a mai gyűlésig. Az előkészítő bizottság hetenként kétszer ülésezett, a pártprogramot pedig egy szélesebb körű bizottság állította össze.

Az iparospárt 15 pontból álló programja a következő:

1. A forgalmi adó eltörlése.
2. A kereseti adó igazságos kirovása.
3. A munkásbetegségélyző autonómiájának visszaállítása.
4. Iparos nyugdíjügy.
5. Közmunkák létesítése és rendezése.

6. Képviselőhöz juttatni az iparosságot úgy a törvényhatóságban, mint a parlamentben.

7. Közüzemek azonnali megszüntetése.

8. Házalások és megrendelések gyűjtésének beiktatása.

9. Kontárügy végleges rendezése.

10. A tanonc- és a levénteoktatás idejének helyes beosztása az iparosság érdekeinek megfelelően.

11. Ipartestületi élet megteremtése.

12. Ipartestületek megreformálása.

13. Kisipari hitel rendezése.

14. Ipartörvény revíziója.

15. Az iparosság kulturális színvonalának fejlesztése.

Az iparospárt alakuló gyűlése vasárnap délután fél tízkor kezdődik a szegedi kereskedelmi és iparkamara dísztermében.

BELVÁROSI MOZI

November 12., 13-án

a 9 órai előadást a Széchenyi Moziban tartjuk

— Jókor jut eszébe, — mondom meglepetve. — Mi kívánni valója van?

— Hogy tetszene beletenni az újságba, mit találtak az ő földjén. Szeretne rá büszke lenni. Meg is ígértem neki, hogy kitesszük.

Egy kicsit eltűnődöm, egy kicsit el is borulok rajta. Mikor lesz az én vér szerint való fajtámnak ilyen ambíciója?...

De nem erről van most szó, hanem arról, hogy a János ígéretét be kellene váltani. Csakhogy ahhoz ez a hely kicsi. Nagy könyv kell ahhoz, ami lesz egy-két esztendő múlva, magyarul, németül s az vízi szét a világ minden tájára a Máder kéményseprő, meg a Dusán kertész nevét. S benne száz, meg száz fénykép, az alvás kuporodott pózában nyugvó halottakról, a bronz mancsottákról, a tengeri csigákból, farkasfogakból, vaddisznógyarból furt ékességeikről, a kőbaltájukról s arról a kőfűrésszel preparált négyezer éves koponyáról, amelyik a maga nemében alighanem unikum a világon. Mert olyan preparált koponyára, ha nagy ritkaságképpen is, máskor is akadnak már, amint forintnyi nagyságu lyukat lékel az őskori sebész. De a Dusán kertjéből olyan preparált koponya került ki, amelyiken tizenhárom és fél centiméteres léket gyalultak, még pedig nagyon gondosan, a koponyán. Igazán nem lett volna csoda, ha kiesett volna rajta a feje a boldogtalannak.

Aztán sok csodálójára lesz azoknak a nagy magtartó edényeknek is, amikből vagy ötöt találtunk a Dusán kertjében. Hármát ott fényképeztünk le a helyszínén, úgy, ahogy feküdtek a földben, mielőtt a tiszteletükre készített ládába bujtattuk volna őket.

— No Dusán, — mondom a gazdának, — kuporodjon oda közéjük maga is.

Egy kicsit vonakodott, sokallotta a tisztességet. — Hamar, hamar. Azért kell egy embernek ott lenni a képen, hogy mértéke legyen az edények nagyságának.

Ez már más, a tudományért ezt az áldozatot is meghozta Dusán. De én még most se voltam megelégedve.

— Vegye le a kalapját, ne takarja el az arcát.

— Jaj, akkor meglátják, hogy kopasz vagyok, — tört ki Dusánból a nemes férfi-hiúság, de azért csak szót fogadott, mint a családi tűzhelyen engedelmességhez szoktatott férfit.

Es így Dusán ott guggol földje kincsei mellett, egy kicsit büszkén és egy kicsit megilletődötten és becsületes képével, nyílt homlokával így fog bekerülni a muzeumba az üveg alá, hogy ott megláthassák mindenféle népek és nemzetek és irigylkedve mondogathassák, hogy lám, milyen sokra vitte ez a Dusán, holott se király, se császár. csak egy szőregi kertész a Sziv-uccában.

Mert ezzel a szándékkal csináltattam a képet és így fogom lefotografáltatni Máder bácsit is a kis ibrikék és nagy vajdlíngok közt, amiket összedrótózással ő részesített az első segélyben. Igenis, hadd legyenek megörökítve a jövődó számára ezek a szegény, tanulatlan, derék emberek, mint a tudománynak igazán önzetlen mecénásai és hadd lássák azok a tudósok, akik majd idejönnek, hogy mennyi kulturérzék van ezekben a Máder és Sztojkov nevű magyarokban.

Ha magyar nevű magyar ember nem kerül közéjük, arról nem én tehetek. De hiszem az Istent, hogy ilyen csoda is megeshet még a határba.

Belvárosi Mozi

Hétfőn és kedden, este 9 órai kezdettel

STEINHARDT

VIGJÁTEK-ESTÉK.

Fellépnek:

Steinhardt Géza

a népszerű komikus,

Haraszty Mici, Szentiványi Kálmán, Faragó Sári, Irsay Nóra, Nádasy József, Kaffka Gyula és Huber Sándor.

Műsorukon a legsikerültebb 1 felvonásos boházatok, tréfák, konferanszok a legújabb Szegeden még nem halott kuplék és magánszámok.

3 óras kacagás. Mindkét nap új műsor.

Makó Lajos

Irja: Jufász Gyula

Színészek között (első között az első) pihen örök nyugalomban a belvárosi református temetőben. Most husz éve halt meg, az Egressy Gábor halálával. A szegedi színház aranykora az ő puritán debreceni nevéhez fűződik. Aradi Gerő után lett szegedi direktor 1889-ben és még két ízben került a városi színház élére.

Makó Lajos ideális színházvezető volt, a szó goethei értelmében. (Nem engedte poráron vezetni magát.) Az volt, aminek lenni kellett. *Praktikus idealista*. Értette a dolgát mindakét irányban: az üzlet és a művészet tekintetében egyaránt. De a magyar művelődés ügyét tekintette elsősorban, neki templom volt a színház és szent áldozás az előadás. Maga is kitűnő színész volt, mint nemes ifjú került el a szülői háztól és állott, rajongó lélekkel, tiszta hittel Thália szolgálatába. Jellemkomikus volt az akkori meghatározás szerint, sok tapsos estéje volt Pécsen, Kecskeméten, Kolozsváron, Kassán, Szegeden, Aradon és a fővárosban. Az irodalom terén is működött és Sardounak, a drámai hatások nagymesterének két remekelése, a *Szókimondó asszonyosság* és a *Tosca* az ő átültetésében került színre nálunk és aratott tartós diadalokat.

Makó Lajosnak volt ereje és bátorsága vidéki színészekkel (igaz, hogy *Pethes Imrével* az élükön) maraandó sikerrel bemutatni a magyar közönségnek Rostand *Cyrano de Bergerac*-ját. Makó Lajos, az igazgató, sohase szorult rá a hivatalos dramaturgia mandarinjainak irodalmi tanácsaira. Magától is eltalálta, mit és hogyan kell adni. Ha nem volt megfelelő darab, fordított egyet. Negyven drámafordítással gazdagította a hazai játékszin műsorát. Neki kedves házi szerzője volt *Shakespeare* és az ő kísérleti színháza és eredeti bemutatói mindig pompásan beváltak.

A maga fejével gondolkozott és a szíve szavát követte. Mikor egy kultúratanácsnok nem akart igazat adni neki, kardpárbajra hívta ki és a színészeknek valósággal szerető apja volt, mindegyikkel a saját embersége szerint bánt, a hamleti tanács értelmében.

Egész életét a színházban töltötte, amelyet imádott és nem csupán a kasszákat ellenőrizte, de az előadások színvonalát is. Egyszer a diákhegyen bukkantam rá, onnan figyelte a dán királyfi történetét. Micsoda gardát tudott összetoborozni, micsoda erőket és értékeket! *Mezey Péter, Fenyéri Mór, a fiatal Csontos Gyula, Palágyi Lajos, Mészáros Giza, Aldor Juliska, Felhő Rózsi, Hadrik Anna, Nagy Terus* voltak a színészei.

Magyar ur volt, félelem és gáncs nélküli lovag, melegsívű és igazlelkű ember, valódi művészi egyéniség és a szegedi színházi kultúra el nem muló érdemű hőse. A *zalamei biróban* láttam utoljára, a címszerepet adta, egész kiállásában, alakjában, hangjában, kedélyében és lendületében volt valami, amit csak magyar aktor tud e világon. Akkor úgy mondtam: *valami zalamegyei*.

Most pedig hálásan és meghatva állok meg egy szerű sirjánál és művészi mellszobra előtt a színház előcsarnokában és remélem, hogy a huszadik évfordulón másoknak is eszébe jut alakja, sorsa, példája és tanítása annak a Makó Lajosnak, aki bátran, becsülettel, dicsőségesen és diadalmasan haladt előre a szegedi magyar színházi kultúra élen.